

ΔΕΥΤΕ ΙΔΩΜΕΝ ΠΙΣΤΟΙ, ΠΟΥ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ»

«Δεύτε ιδώμεν πιστοί, πού εγεννήθη ο Χριστός- ακολουθήσωμεν λοιπόν, ένθα οδεύει ο αστήρ, μετά των Μάγων Ανατολής των Βασιλέων. Άγγελοι υμνούσιν, ακαταπαύστως εκεί. Ποιμένες αγραυλούσιν, ώδήν επάξιον, Δόξα εν υψίστοις λέγοντες, τω σήμερον εν Σηηλαίω τεχθέντι, εκ της Παρθένου, και Θεοτόκου, εν Βηθλεέμ της Ιουδαίας».

Πόσο όμορφα, πόσο κατανυκτικά, μέσα στην άγια νύχτα των Χριστουγέννων, ακούγεται στους ναούς μας ο ύμνος αυτός, μαζί με τόσους άλλους, ως δυνατό προσκλητήριο προς τους πιστούς, για μια μουσική, πνευματική πορεία ως πέρα μακριά, στη Βηθλεέμ, όπου πολλά θαυμαστά τελεσιουργούνται!

Η ευλογημένη αυτή πόλη, γενέτειρα του βασιλιά και προφήτη Δαυίδ, είχε προαναγγελθεί από τους προφήτες, ως τόπος σημαντικών εσχατολογικών γεγονότων. Ζητήματα, όπως ο ακριβής προσδιορισμός του χρόνου και της εποχής της Γέννησης κ. ά., μπορεί να απασχολούν τους θεολόγους και τους ιστορικούς, αλλά, δεν επηρεάζουν καθόλου το περιεχόμενο της πίστης. Όπως, άλλωστε, μας είναι γνωστό, ότι, ο καθορισμός της Εορτής στις 25 Δεκεμβρίου έγινε για αντικατάσταση της ειδωλολατρικής γιορτής του ηλίου.

Όπως μας προετοιμάζει η Εκκλησία για τον εορτασμό της Γεννήσεως του Κυρίου, έτσι και το ίδιο το γεγονός δεν ήταν απροσδόκητο, ξαφνικό. Το αντίθετο, μάλιστα: πραγματοποιήθηκε, σύμφωνα με τον ευαγγελικό λόγο, «όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου»- ο κατάλληλος καιρός. Η αξία των προφητειών φαίνεται κι από τις συχνότερες αναφορές των ευαγγελιστών, αλλά, και του ίδιου του Ιησού, στην εκπλήρωση των «ρηθέντων υπό των προφητών» για την Ενανθρώπιση και όλα τα της επίγειας ζωής Του. Και θεωρούμε ιδιαίτερος αξιοπρόσεκτη τη διαπίστωση του αρχираββίνου της εβραϊκής κοινότητας της Ρώμης Italo Zolli, που έγινε χριστιανός το 1945: **«Όλη η παλαιά Διαθήκη- γράφει- μου φαίνεται σαν ένα κρυπτογραφημένο τηλεγράφημα που έστειλε ο Θεός στους ανθρώπους...Λοιπόν, ο κρυπτογραφικός κώδικας είναι ο Χριστός, ο οποίος φωτίζει και δίνει νόημα στο μεσσιανικό αίνιγμα που διεισδύει σ' όλα τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης»** («Υπόθεση Ιησούς», σελ.74).

Δεν ήταν, όμως, μόνο ο ισραηλιτικός λαός που, εναγωνίως, πρόσμενε την θεϊκή βοήθεια. Μελετώντας την αρχαία ελληνική γραμματεία, καθώς και τις παραδόσεις και τις μυθολογίες των λαών, βλέπουμε έκπληκτοι πως ο αρχαίος κόσμος, παρά την ειδωλολατρία και την ηθική και κοινωνική κατάπτωσή του, διασώζοντας, ως φαίνεται, μια πανάρχαιη παράδοση, ζούσε υποσυνείδητα, τον ερχομό του Λυτρωτή του.

Ο αγαπημένος μαθητής Του Ιωάννης γράφει στο Ευαγγέλιό του: **«Ην το φως το αληθινόν, ο φωτίζει πάντα άνθρωπον, ερχόμενον εις τον κόσμον. Εν τω κόσμω ην και ο κόσμος δι' αυτού εγένετο, και ο κόσμος αυτόν ουκ έγνω...Και ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν, και εθεασάμεθα την δόξαν αυτού, δόξαν ως μονογενοῦς παρά Πατρός, πλήρης χάριτος και αληθείας»** (1,9-11,14).

Η Γέννηση του Χριστού είναι ένα ιστορικό γεγονός- το σπουδαιότερο στην ιστορία της ανθρωπότητας. Συνέβη σε μια συγκεκριμένη ιστορική στιγμή: όταν αυτοκράτορας της Ρώμης ήταν ο Καίσαρας Αύγουστος και βασιλιάς της Ιουδαίας ο Ηρώδης ο Μέγας. Οι ευαγγελιστές τονίζουν την ιστορικότητα των γεγονότων, προλαβαίνοντας, έτσι, την αμφισβήτηση των αρνητών της ανθρωπίνης φύσης του Χριστού στις επόμενες γενιές.

Όταν , λοιπόν, «συμπληρώθηκαν οι μέρες» της Παναγίας, καθώς είχε μεταβεί

με τον Ιωσήφ στη Βηθλεέμ, για να απογραφούν, «**έτεκε τον υιόν αυτής τον πρωτότοκον, και εσπαργάνωσεν αυτόν και ανέκλινεν αυτόν εν τη φάτνη, διότι ουκ ην τόπος εν τω καταλύματι**» (Λουκ.1,7).

Δεν υπήρχε τόπος στο πανδοχείο...Ευτυχώς, όμως, που υπήρχε στο βρωμερό στάβλο, όπου, τα αθώα ζώα, πρώτα κι από τους ανθρώπους, θα ιδούν και θα ζεστάνουν το Δημιουργό τους!

Β'

Ταπεινοί προσκυνητές κι εμείς, παρατηρούμε τα φαινόμενα, καθώς μια **ορθόδοξη εικόνα** μπορεί να μας δείξει, με τη δύναμη και τους συμβολισμούς της:

«Σχεδόν γυμνό πετρόβουνο, στη μέση του ένα πλάτωμα.

Τρισκότεινο το **Σπήλαιο**. Τ' αβυσσαλέο βάθος του τον Κόσμο συμβολίζει την αμαρτία που ντύθηκε και μέσα στ' αφιλόξενο λαγούμι για τ' αγρίμια,

ο Αχώρητος φωτοβολεί στο ταπεινό κλινάρι...

Η **Παναγία** αναγερτή, σε φτωχικό στρωσίδι... τη Σάρκωσή Του χαίρεται τη θεϊκή στον κόσμο.

Τρεις **άγγελοι**, σκύβουν και ναναρίσματα στο Βρέφος λεν' πρωτάκουστα...

Λατρεία, ευφροσύνη, έκσταση δείχνουν τα πρόσωπά τους.

Κι άγγελος αγλαόμορφος, Άγγελος φασεφόρος,

ευαγγελίζεται

χαρά μεγάλη... σε φτωχούς, σε άσημους, σε ταπεινούς**ποιμένες**.

Οι **Μάγοι** πάνω στ' άλογα...

Δεν προσκυνούν το Ουράνιο Βρέφος στο Σπήλαιο μέσα, μετά τη Γέννηση έφτασαν... Κι οδοιπορεί μαζί τους και τ' **Αστέρι**.

Αγγελική και θεία δύναμις με τη μορφή αστέρος.

Στην άκρη, ο **Ιωσήφ** χώρια από Παιδί και Μάνα.

Είν' ο προστάτης μόνο, της Άγιας Οικογένειας.

Μέγας του ανθρώπου ο πειρασμός...

Γέρος...ο Εωσφόρος, δολερός, ύπουλα ταπεινόσχημος.

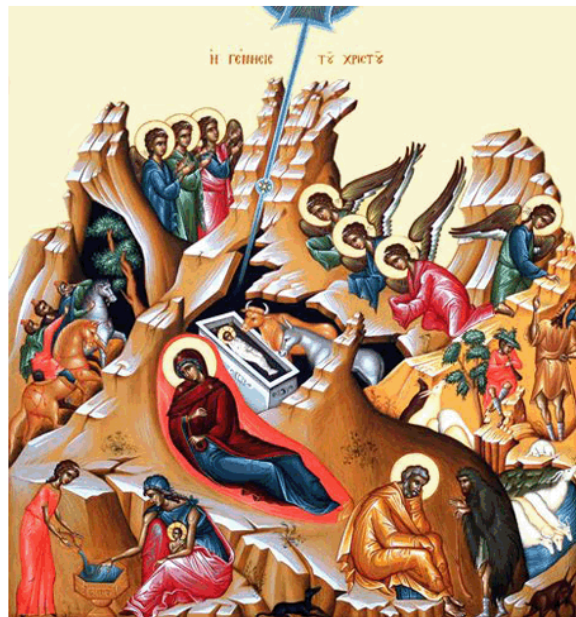
Τέλος, στην άκρη δεξιά, γυναίκες δυο ετοιμάζουν του θείου Νηπίου το **λουτρό**...

Ώ, και να ξέρουν πως κρατούν Θεόν Ενανθρωπήσαντα!

Εικόνα της Σαρκώσεως, θύρα της Σωτηρίας, το Θείο και τ' Ανθρώπινο στη Γέννηση ενωμένο, ασύγχυτα, αδιαίρετα, αιώνια θριαμβεύει».

(Ν. Τυπάλδου, «ΔΩΔΕΚΑΟΡΤΟΝ»)

Μια σύγκριση, βεβαίως, με την εικονογραφία της Δύσεως, θα έδειχνε τις μεγάλες διαφορές ανάμεσα στις δύο παραδόσεις. Θα ξέφευγε, όμως, από τα όρια και το σκοπό αυτής εδώ της εργασίας. Ο Νίκος Ζίας γράφει:

«Η ορθόδοξη εικόνα της Γεννήσεως μορφοποιεί τη θεολογία της Εκκλησίας, βρίσκοντας το μέτρο ανάμεσα στο θεϊκό και το ανθρώπινο, δοξολογεί με χρώματα και σχήματα, με τρυφερότητα, αλλά χωρίς γλυκερότητα, την ενανθρώπιση και προσφέρει στον πιστό την πύλη για την είσοδο στο Μυστήριο, αλλά και την αισθητική χαρά και ευφροσύνη της αληθινής τέχνης».

Γ'

«Μυστήριο ξένον ορώ και παράδοξον...», λέει ο υμνωδός. «Δεύτε αγαλλιασώμεθα τω Κυρίω, το παρόν μυστήριο εκδιηγούμενοι».

Έτσι είδαν και οι Πατέρες της Εκκλησίας τη Σάρκωση του Κυρίου: ως μυστήριο ακατανόητο. Στηριγμένοι στη συγκλονιστική εμπειρία της πρωτοχριστιανικής Εκκλησίας, όντας οι ίδιοι δοχεία του Πνεύματος, αγωνίστηκαν εναντίον των αιρέσεων, που διέστρεφαν την ορθόδοξη διδασκαλία και πολεμούσαν το θεανδρικό πρόσωπο του Χριστού.

Ο λαός μας, δεμένος άρρηκτα με την Ορθοδοξία, όπως έπραξε και με τα άλλα κοσμοσωτήρια γεγονότα, αγάλιασε με την αγάπη και την ευαισθησία του κι αυτά του Δωδεκαημέρου. Τα έντυσε με τον τρόπο του. Τους έδωσε τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του. Τα έκαμε βίωμα. Τα ζύμωσε με τη ζωή του. Αυτό το βλέπουμε καθαρά: στα κάλαντα, στα «Χριστόψωμα» και στα «Χριστοκούλουρα», στους μύθους της φωτιάς και στα «Χριστόξυλα», στις περιπέτειες με τους Καλικαντζάρους και τόσα άλλα όμορφα έθιμα και στοιχεία της λαϊκής παράδοσης, που, ολοένα και περισσότερο, εγκαταλείπονται και λησμονιούνται.

Κι όμως, μέσα από όλα αυτά τα φανερώματα του ψυχισμού του λαού μας, εύκολα μπορούμε να «αναγνώσουμε» την αγάπη του προς τον φιλοξενούμενο Θεό της αγάπης, που έρχεται πολύ κοντά μας. Σμίγει ολημερίς με τον άνθρωπο του μόχθου, διώχνει τις δυνάμεις του ψεύδους και του σκότους που τον επιβουλεύονται, ευλογεί κι αγιάζει τη ζωή του. Πρόκειται, πιστεύω, για τη βαθύτατη, διαχρονική ανάγκη, να δοθεί τόπος στον Αχώρητο και, συγχρόνως, νόημα και σκοπός στη ζωή και στον κόσμο. Αυτή, ακριβώς, η πανανθρώπινη ανάγκη, που, με, διάφορους τρόπους, εκφράστηκε σε διαφορετικούς χρόνους και λαούς, ικανοποιείται με τη Σάρκωση του Λόγου του Θεού. Εκείνο το μεγαλειώδες γεγονός, που αναστηλώνει και φιλοτεχνεί ξανά το «αρχαίον κάλλος» του ανθρώπου.

Μπροστά στο μεγάλο Μυστήριο της Γεννήσεως, ο ορθόδοξος χριστιανός στέκεται με δέος. Το σέβεται και σιωπά. Προσπαθεί να συμμετάσχει μ' όλες τις δυνάμεις του στον εκκλησιαστικό εορτασμό των υπερφύων γεγονότων. Περισσότερο τα βιώνει, παρά που τα καταλαβαίνει. Ετοιμάζεται και ενώνεται με τον Σαρκούμενο Κύριο στην ευχαριστιακή σύναξη. Αγιάζεται και δοξολογεί. Καλεσμένος, κατά τη διδασκαλία των Αγίων Πατέρων, να γίνει «χριστοτόκος», αξιώνεται ο ίδιος, μαζί με όλους τους αγίους, να τιμηθεί ως τόπος μιας νέας Γεννήσεως, φτάνοντας στον υπέρτατο σκοπό: στη θέωσή του. Καθώς, μάλιστα, μας παιδαγωγεί η εκπληκτική υμνογραφία των Χριστουγέννων, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η Εκκλησία συνδέει τη Γέννηση με τα Πάθη και την Ανάσταση του Κυρίου και, κατ' επέκταση, με τη Δευτέρα Παρουσία Του.

Δ'

Σε μια εποχή, με τις ισχυρότατες επιδράσεις του κοσμικού πνεύματος στον τρόπο της σκέψης και ζωής μας και την τρομερή αλλοίωση του νοήματος

των αγίων αυτών ημερών, πολλοί αναζητούν ένα γνήσιο εορτασμό της Γεννήσεως του Χριστού. Ας ακούσουμε, έναν Γέροντα, τον μακαριστό Θεόκλητο Διονυσιάτη, που μας μεταφέρει στο Άγιον Όρος:

«Έτσι, με όλα τα υμνολογικά αριστουργήματα της ποιητικής γραμματείας της Ορθοδοξίας, που καλύπτουν τις θείες διαστάσεις της Ενανθρωπήσεως του Θεού, οι μονάζοντες ζουν σε ένα κλίμα λειτουργικής συμμετοχής ως ιερουργούμενοι στο ανήκουστο Μυστήριο.

...Η ατμόσφαιρα που δημιουργείται από την εν Πνεύματι και αληθεία λατρεία αποβαίνει αληθινή μυσταγωγία των πιο υψηλών θεολογικών και πνευματικών εμπειριών. Νομίζει κανείς, ότι άγγελοι Κυρίου επεδήμησαν εξ ουρανού και συμπάλλουν εναρμόνια μελωδήματα με τους αποδήμους του κόσμου ορεσιτρόφους Μοναχούς και ότι η θριαμβεύουσα στον ουράνιο κόσμο Εκκλησία, σε μια λειτουργική Σύναξη με τους ερημικούς και αρνησικόσμους χριστιανούς, υμνολογούν κατά την ιερή νύχτα της Γεννήσεως του Χριστού...

...Και, όπως διατελούν στην μεταρσίωση αυτή, να βλέπουν εκστατικοί μπροστά τους, όπως στέκονται στο στασίδι τους με μεταστοιχειωμένη την ψυχή, Αποστόλους, Προφήτες, Μάρτυρες, Ιεράρχες, Οσίους Ασκητές και Ησυχαστές, αυτήν την Θεοτόκον μέσα στο πάνσεπτο Σπήλαιο πλησίον του Θείου Βρέφους της, που έχει η ίδια ανακλίνει ως Λόγο σαρκωμένο στη Φάτνη των αλόγων και που παισιώνονται από τους Αγγέλους και τους ποιμένες-όπως αποδίδει η βυζαντινή Αγιογραφία τη Γέννηση του Χριστού- με έκφραση απείρου αγαλλιάσεως, όλους συμμετέχοντας με την παρουσία τους στους θείους ύμνους...» («ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ», «ΑΚΡΙΤΑΣ», σελ.52-54).

Μέσα στην καταχνιά που καταστροφικά απλώνεται σ' όλο τον πλανήτη, το Αστέρι της Βηθλεέμ μπορεί και πρέπει να φωτίσει τους ανθρώπους. Αν θέλουμε να συναντήσουμε το Χριστό, ας μην τον ψάξουμε μακριά. Βρίσκεται δίπλα μας, στο δρόμο μας. Ας μην τον προσπεράσουμε αδιάφοροι: Άνεργος, άπορος, άστεγος, προσμένει την είσοδο στο «πανδοχείο» της καρδιάς και της ζωής μας.

Ένας παλιός εκκλησιαστικός συγγραφέας λέει: **«Ας τιμήσωμεν την ημέραν την δεσποτικήν, ας δοξάσωμεν τον Χριστόν, όχι με χορούς, μέθαις και αργολογίαις...Τους πτωχούς, αδελφοί μου, ας θρέψωμεν, τους γυμνούς ας ενδύσωμεν, τους πεινασμένους ας χορτάσωμεν, τους διψασμένους ας ποτίσωμεν, τους ασθενείς ας κοιτάξωμεν, τους φυλακωμένους ας επισκεφθώμεν, τους ξένους ας φιλοξενήσωμεν, τους αμαρτωλούς ας κλαύσωμεν, τους αγίους ας επαινέσωμεν...τότε να ειπούμεν ότι εορτάσαμεν και επανηγυρίσαμεν: τότε να δεχθή και ο Θεός την εορτήν μας. Τότε να χαρούσιν οι άγγελοι» (Π. Πάσχου, «ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ», σελ.33-34).**

Αρχίζοντας το Άγιο Δωδακάημερο, ας υμνήσουμε τον Κύριο και Θεό μας: **«Ανέτειλας Χριστέ εκ Παρθένου, νοητέ Ήλιε της Δικαιοσύνης- και Αστήρ σε υπέδειξεν, εν Σηηλαίω χωρούμενον τον αχώρητον.**

Μάγους οδηγήσας εις προσκύνησίν σου- μεθ' ων σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα, δόξα Σοι».